

memo aan de gemeenteraad

aan de gemeenteraad
dossiernummer 7882
onderwerp Netcongestie voor afname Gouda Noord

van het college van burgemeester en wethouders
datum 30 januari 2024

memo

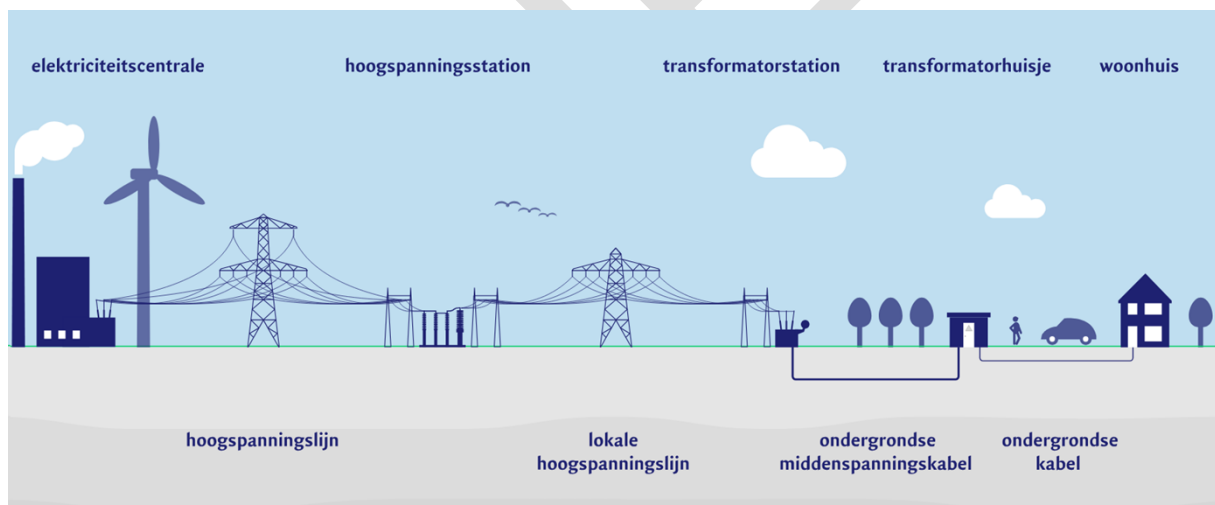
Tijdelijke geheimhouding op onderstaande informatie tot 1 februari 2024, 7.00 uur.
 Zie voor toelichting laatste paragraaf van dit memo.

Netcongestie nu ook in Gouda

Op 1 februari kondigt Stedin netcongestie af voor afname van elektriciteit in Gouda in de wijken boven het spoor en voor bedrijventerrein Gouwespoor.

Wat houdt netcongestie voor afname in?

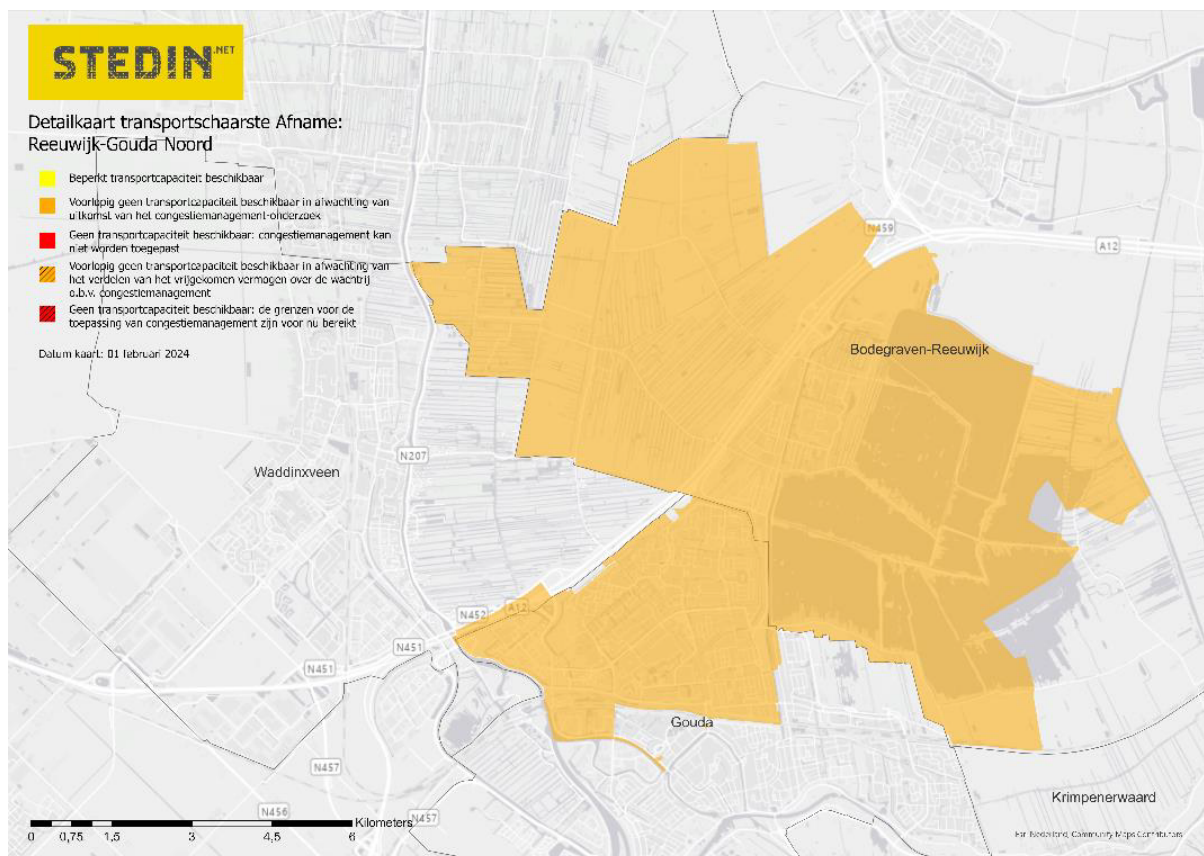
Het elektriciteitsnet is opgebouwd in drie lagen: het hoog-, midden- en laagspanningsnet. Het hoogspanningsnet is de verantwoordelijkheid van TenneT, het midden- en laagspanningsnet is in Gouda de verantwoordelijkheid van netbeheerder Stedin.

Afbeelding 1: opbouw elektriciteitsnet

Op alle drie de niveau's is er sprake van (te) weinig capaciteit. De aankondiging van Stedin gaat om het middenspanningsniveau en betreft het verzorgingsgebied van het transformatorstation Bloemendaal in Gouda. Zie afbeelding 2 voor het verzorgingsgebied.

Netcongestie kan goed vergeleken worden met files. De capaciteit op zowel de snelwegen, als provinciale wegen, als lokale wegen moet voldoende zijn voor een goede doorstroming. Als op één van die niveau's te weinig ruimte is, ontstaan er problemen. Elektriciteit werkt net zo, als er teveel stroom door een kabel moet, dan past het niet meer en staat alles stil. Voor teruglevering van opgewekte stroom door zonnepanelen en windmolens geldt hetzelfde principe. De aankondiging van Stedin voor netcongestie betreft nu alleen de afname van stroom.

Afbeelding 2: verzorgingsgebied station Bloemendaal

Aanleiding voor netcongestie

Voor het gebied Bodegraven-Reeuwijk en Gouda-Noord zijn zo'n 250% meer aanvragen voor afname ten opzichte van 2022 binnen gekomen. Nieuwe snellaadstations voor elektrisch vervoer zijn aanleiding voor deze groei in aanvragen voor afname. Daarnaast houdt Stedin rekening met een grotere vraag naar elektriciteit door huishoudens en kleinzakelijke bedrijven. De abrupte toename in aanvragen lijkt ook te komen doordat de provincie Utrecht al enige tijd een congestiegebied is waardoor initiatieven naar andere gebieden verplaatsen waar nog netruimte lijkt te zijn.

Wat betekent dit?

Alle nieuwe aanvragen voor grootverbruikaansluitingen en aanvragen voor uitbreiding van bestaande grootverbruikaansluitingen komen vanaf 1 februari op een wachtlijst. In het betreffende gebied gaat het voor Gouda om 53 grootverbruikaansluitingen. Hieronder vallen onder andere de bedrijven, kantoren en andere voorzieningen op bedrijventerreinen Goudse Poort en Gouwespoort, het Groenhovenbad, het ziekenhuis, winkelcentrum Bloemendaal en scholen in het gebied. Concreet kan dit bijvoorbeeld betekenen dat een bedrijf de komende jaren niet kan overstappen naar elektrisch rijden of elektrisch verwarmen. Daarnaast komen nieuwe aanvragen op de wachtlijst, dit kan met name (her)ontwikkelingen op de bedrijventerreinen en in de Spoorzone beïnvloeden. Het college zal zich maximaal inzetten om de gevolgen zo beperkt mogelijk te houden.

De aanvragen voor de 1e tranche IHP-scholen zijn geregeld. Komende periode zal moeten blijken welk effect de congestie heeft voor andere vastgoedprojecten die zich aandienen, zoals IHP-II en het verduurzamingsprogramma vastgoed. Het leeuwendeel van de gemeentelijk vastgoedportefeuille ligt ten zuiden van het spoor. Verwachting is dat veel projecten kunnen voortbouwen op hun bestaande aansluiting.

Voor bestaande en nieuwbouwwoningen heeft deze netcongestie in principe geen effect. Huishoudens kunnen nog steeds verduurzamen en overstappen op elektrisch koken, rijden en verwarmen. Ook laadvoorzieningen in de wijken, zoals de gemeente die nu plaatst, zijn nog mogelijk (AC-laadpalen). De plannen voor snelladers (DC-laadpalen/stations) komen naar verwachting wel op de wachtlijst. Ook nieuwbouwwoningen kunnen worden aangesloten. Voor de nieuwbouwwoningen in de Spoorzone zullen mogelijk wel maatwerkafspraken met Stedin moeten worden gemaakt.

Alle aanvragers die van Stedin voor 1 februari een offerte hebben ontvangen voor nieuwe of uitbreiding van een aansluiting worden gehonoreerd. Voor deze aanvragen heeft de afkondiging van netcongestie dus geen effect. De netcongestie heeft ook geen effect voor bestaande contracten. Niemand zal gekort worden op zijn aansluiting.

Afbeelding 3: effect netcongestie

Wat als Stedin geen netcongestie zou afkondigen?

Dan kan op piekmomenten letterlijk het licht uit gaan en kunnen gebieden zonder stroom komen te zitten. De veiligheid van het net komt dan in gevaar, doordat stations of kabels oververhit kunnen raken en in brand vliegen. Daarnaast kunnen nieuwe woningen dan ook niet meer aangesloten worden en bestaande woningen kunnen dan niet overstappen op bijvoorbeeld elektrisch rijden of verwarmen.

Wat is de oplossing?

De oplossing is een nieuw middenspanningsstation in Bodegraven-Reeuwijk. Naar verwachting is dit station in 2029 gerealiseerd. Tot die tijd zal er sprake zijn van netcongestie. Dit nieuwe station zit al in de investeringsplannen van Stedin. Er is reeds overleg met de gemeente Bodegraven-Reeuwijk over de locatie. Naar verwachting zal dit niet veel sneller kunnen.

Daarnaast kunnen bedrijven met Stedin afspraken maken voor het beperken van de afname op piekmomenten, door bijvoorbeeld tijden af te spreken waarop er geladen mag worden. Een complexe maar goede oplossing kan ook zijn van een bedrijventerrein een energiehub te maken. Dat wil zeggen dat bedrijven onderling de afnamecapaciteit verdelen via een groepscontract en onderling de zelf opgewekte stroom gaan uitwisselen. Op die manier wordt een veel kleiner beroep gedaan op de algemene netcapaciteit.

Hoe gaat het nu verder?

Stedin gaat een netcongestiemanagementonderzoek uitvoeren. De aankondiging van Stedin is gebaseerd op de huidige vraag naar elektriciteit + ingediende aanvragen. Bij die ingediende aanvragen zitten mogelijk aanvragen die niet doorgaan of minder elektriciteit nodig hebben. Door een goede analyse is er mogelijk nog ruimte te vinden voor extra afname. Stedin is verplicht binnen 6 maanden na afkondiging het congestieonderzoek te publiceren met mogelijk perspectief. Tot die tijd blijven alle grootzakelijke aanvragen op de wachtlijst staan. Als er nog ruimte beschikbaar is voor nieuwe aanvragen of uitbreidingen dan geldt formeel nog steeds de volgorde van de wachtlijst. Landelijk wordt gewerkt aan een maatschappelijk afwegingskader om een keuze op basis van urgentie en maatschappelijk belang mogelijk te maken. Als ook deze capaciteit is verdeeld zal de kaart rood kleuren en kunnen er geen aanvragen meer worden gehonoreerd.

Teruglevering bij opwek

Er is sprake van teruglevering aan het net bij het opwekken van duurzame stroom via zonnepanelen en windmolens die niet direct wordt gebruikt. Voor teruglevering is nog geen sprake van netcongestie. Hier is voor heel Gouda voorlopig voldoende ruimte op het net. De afkondiging heeft dus ook geen gevolgen voor het omgevingsprogramma zonne-energie Gouda of voor de Regionale Energiestrategie.

Gouda onder het spoor

Gouda heeft twee middenspanningsstations. Het tweede station staat aan de IJsseldijk en zorgt voor de stroom in Gouda onder het spoor. Op dit station is de komende jaren nog voldoende ruimte om nieuwe aanvragen en uitbreidingen (en teruglevering) te honoreren. Ook hier is de capaciteit echter niet oneindig. Het station zal daarom ook worden uitgebreid.

Netcongestie op het laagspanningsnet

Ook het laagspanningsnet moet worden uitgebreid. Hiervoor is de gemeente al in gesprek met Stedin. Er moeten zo'n 160 transformatorhuisjes worden bijgeplaatst, verspreid over de stad. Een belangrijk aandachtspunt hierbij wordt de ruimtelijke inpassing. Omdat de druk hier minder hoog is, staat deze uitbreiding voor het merendeel gepland na 2030.

Planning

1 februari 2024: afkondiging netcongestie door Stedin

1 februari – eind 2024: netcongestie onderzoek

2025: verdeling restcapaciteit

2029: realisatie middenspanningsstation Bodegraven-Reeuwijk, einde netcongestie

Tot slot

Hoewel deze aankondiging van Stedin vervelend is, is het niet geheel onverwacht. In het hele land spelen congestieproblemen. Het college zal zich maximaal inspannen om de gevolgen voor Gouda te beperken. Daarbij zal de raad steeds geïnformeerd en betrokken worden: als er meer bekend is over de gevolgen; de uitkomsten van het congestie onderzoek; de verdeling van de eventuele restcapaciteit; en de voortgang in het oplossen van de netcongestie.

Tijdelijke verplichting tot geheimhouding op dit raadsmemo tot 1 februari 2024, 7.00 uur.

Het college heeft een tijdelijke verplichting tot geheimhouding opgelegd op dit raadsmemo op grond van artikel 87 Gemeentewet, tot 1 februari 2024 7.00 uur. Deze verplichting tot geheimhouding is noodzakelijk omdat het vertrouwelijke bedrijfsgegevens van Stedin bevat.

Alle aanvragen waarvoor Stedin voor 1 februari een offerte heeft uitgebracht worden nog gehonoreerd. Als deze informatie eerder openbaar zou worden, dan zou het kunnen gebeuren dat er nog snel aanvragen worden ingediend. Stedin wordt dan geconfronteerd met extra aanvragen die ze niet meer kan waarmaken. Het gaat hier om bedrijfsgegevens van Stedin die vertrouwelijk aan de gemeente zijn meegedeeld, zoals bedoeld in art. 5.1 lid 1 sub c, hetgeen de motivering is voor de tijdelijke verplichting tot geheimhouding. Met deze tijdelijke geheimhouding beogen wij de raad zo spoedig mogelijk te informeren en wordt de raadscommissie Fysieke leefomgeving in de gelegenheid gesteld het raadsmemo op 31 januari 2024 in beslotenheid te bespreken.

Toelichting van Stedin:

<https://www.youtube.com/watch?v=u1H0AHw3tJE>

Via deze link is een webinar van Stedin over netcongestie in Zuid-Holland te raadplegen.